

Χωρίς χρονικά περιθώρια η κυβέρνηση

Μετά την άφιξη της δόσης, άρχισαν να δουλεύουν πυρετικά οι επικοινωνιακοί μηχανισμοί

για την πολιτική αξιοποίησή της. Εκτός από τον επικοινωνιακό κόσμο, όμως, υπάρχει και ο πραγματικός.

Πώς κινούνται εκεί τα πράγματα και οι άνθρωποι;

Τη συνέντευξη πήρε
η Ιωάννα Δρόσου

Πώς θα περιέγραφε το πολιτικό σκηνικό με βάση τα δημοσκοπικά ευρήματα;

Η μεγάλη κοινωνική δυσαρέσκεια που καταγράφεται υποβόσκει και στο πολιτικό σκηνικό. Από τα δεδομένα που έχουμε, είναι σαφές ότι η κυβέρνηση δεν έχει χρονικά περιθώρια. Το ΠΑΣΟΚ βιώνει πολύ μεγάλη κρίση και είναι συρρικνωμένο στα επίπεδα του 5% και νομίζω ότι θα συνεχιστεί η συρρίκνωσή του. Μείωση σημειώνουν επίσης η Νέα Δημοκρατία και η Δημοκρατική Αριστερά, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ έχει σταθεροποιήσει τη δημοσκοπική του πρωτιά σε ποσοστά της τάξης του 30%. Τέλος, τρίτο κόμμα πια είναι σταθερά η Χρυσή Αυγή, της οποίας, όμως, η δυναμική έχει ανακοπεί το **τελευταίο δίμηνο**.

Η καταβολή της δόσης εξομάλυνε καθόλου την πολιτική κατάσταση;

Αυτό δεν μπορεί να αξιολογηθεί δημοσκοπικά. Πάντως δεν νομίζω ότι η καταβολή της δόσης έχει καμία επίπτωση στο κοινωνικό κλίμα. Άλλωστε, το μνημόνιο είναι ένας ακραίος οδικός χάρτης αναδιάρθρωσης της ελληνικής κοινωνίας σε βάρος των λαϊκών τάξεων.

Χωρίς δυναμική η Νέα Δημοκρατία

Παρότι η Νέα Δημοκρατία υπερασπίστηκε εξ αρχής τη μνημονιακή πολιτική, όσο απομακρυνόμαστε από το εκλογικό αποτέλεσμα, όλο και μετατοπίζει το λόγο της και την πολιτική της προς τα δεξιά...

Η δεξιά στροφή είναι αποτέλεσμα της υλοποίησης του μνημονίου και της σκλήρυνσης, αναγκαστικά, του πολιτικού λόγου της δεξιάς. Δεν μπορείς να περάσεις μέτρα καταστροφής του κοινωνικού κράτους, εάν δεν αποκτήσεις εξωθεσμική - αντισυνταγματική συμπεριφορά. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το κέντρο βάρους της ΝΔ να έχει μετατοπιστεί δεξιά και θα μετατοπιστεί ακόμα πιο δεξιά. Το ίδιο αφορά και τους άλλους δύο εταίρους της κυβέρνησης.

Ο Αντ. Σαμαράς προσπαθεί να της δώσει αέρα ανανέωσης ανακοινώνοντας την πρόθεσή του για την ανάδειξη της ΝΔ ως τη μεγάλη ευρωπαϊκή παράταξη. Ποια είναι η δυναμική της Νέας Δημοκρατίας;

Η Νέα Δημοκρατία με τη σημερινή της μορφή δεν έχει δυναμική. Και δεν νομίζω ότι μπορεί να αποκτήσει αν αλλάξει το όνομά της σε «κόμμα ευρωπαϊκού προσανατολισμού». Αυτό είναι ένας τρόπος να προσπαθήσει να ενσωματώσει εκφράσεις που αναζητούν μια πολιτική στέγη, αν όμως δεν διαμορφώσει ένα νέο πρόγραμμα που θα απαντά άμεσα στα κοινωνικά προβλήματα, δεν θα μπορέσει να διαμορφώσει νέα προοπτική για τη Νέα Δημοκρατία. Πάντως, η ΝΔ, πέρα από την κρίση κοινωνικών συμμαχιών, στρατηγικής και οράματος, καλείται ν' αντιμετωπίσει την πλήρη απουσία ενός φιλελεύθερου δημοκρατικού δεξιού ιδεολογικού κορμού.

Η ΝΔ μοιάζει να μεταβάλλεται σε προσωποκεντρικό κόμμα. Κάθε κίνηση της κυβέρνησης προβάλλεται ως «εντολή του πρωθυπουργού», ενώ ο Σαμαράς έδωσε στη δημοσιότητα σποτάκι, που παρουσιάζεται ως ο μοναδικός ηγέτης.

Όλες οι κυβερνήσεις από την περίοδο του εκσυγχρονισμού προσπαθούν να προστατέψουν την εικόνα του αρχηγού τους. Είναι μια κλασική επικοινωνιακή πολιτική, η οποία όμως δεν βοήθησε ούτε εκλογικά ούτε κοινωνικά τον Κ. Σημίτη, τον Γ. Παπανδρέου, τον Κ. Καραμανλή. Αυτή η επικοινωνιακή πολιτική δεν διέσωσε ποτέ κανέναν και δεν νομίζω ότι τώρα θα διασώσει τον Αντ. Σαμαρά.

Το ΠΑΣΟΚ ακυρώ νει την ίδια του την ύπαρξη

Αναφέρθηκες προηγουμένως στη δεξιά στροφή του πολιτικού λόγου και των τριών ν εταιρών. Πώς επηρεάζει αυτό το ΠΑΣΟΚ;

Το ΠΑΣΟΚ αυτή τη στιγμή διαλύεται. Η καταστατική συγκρότησή του είναι να αναφέρεται στη διαίρεση δεξιάς και δημοκρατικών δυνάμεων. Εφόσον αυτό το έχει ακυρώσει, ακυρώνει την ίδια του την ύπαρξη.

Ωστόσο, και το ΠΑΣΟΚ προσπαθεί να ανασυντάξει τις δυνάμεις του και να αναγεννηθεί από τις στάχτες του. Μπορεί να επιβιώσει;

Το ΠΑΣΟΚ μπορεί να επιβιώσει μόνο ως μια μικρή συνιστώσα μιας ευρύτερης κεντρώας παράταξης, που θα συνέθετε διάφορα απομεινάρια. Αυτή τη στιγμή το ΠΑΣΟΚ έχει μετατοπιστεί από ένα αυθύπαρκτο πολιτικό μόρφωμα σε μια ομάδα στελεχών νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας απόλυτα ενταγμένη σε μια λογική συνδιαχείρισης.

Βλέπουμε, όμως, ότι το ΠΑΣΟΚ κάνει άνοιγμα προς τη ΔΗΜΑΡ. Θα μπορούσαν να αποτελέσουν ενιαίο κόμμα στο μέλλον;

Υπάρχουν δύο στρατηγικές και θα δούμε ποια θα υλοποιηθεί στο μέλλον. Η μία είναι να συνεννοηθεί όλο το φιλοευρωπαϊκό - φιλομνημονιακό τόξο σ' ένα πολιτικό κόμμα. Δηλαδή η σημερινή συγκυβέρνηση να λάβει τη μορφή ενός ενιαίου πολυτασικού κόμματος. Η δεύτερη είναι τα κεντρώα φιλοκαθεστωτικά υπολείμματα, συμπεριλαμβανομένης και της ΔΗΜΑΡ, να επιχειρήσουν μια προσπάθεια συμπόρευσης στη λογική τού να αποτελέσουν ένα μόρφωμα αντίστοιχο της Ένωσης Κέντρου της δεκαετίας του '60, που θα είναι η εναλλακτική εκδοχή της δεξιάς. Αυτό, όμως, δεν είναι εφικτό να γίνει προς το παρόν.

Η συστημική και αντισυστημική Χρυσή Αυγή

Η Χρυσή Αυγή, δημοσκοπικά, είναι τρίτο κόμμα. Πώς ερμηνεύεται αυτή η τεράστια

άνοδος μέσα σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα;

Η Χρυσή Αυγή πατάει σε μια υπαρκτή ιδεολογικοπολιτική συγχώνευση, η οποία λέει ότι για την κρίση έχει ευθύνες το οικονομικοπολιτικό κατεστημένο, αλλά για την έξοδο από την κρίση απαιτείται μια αυταρχική διεύθυνση. Αυτή η άποψη έχει ευρύ ακροατήριο στην Ελλάδα. Είναι ταυτόχρονα συστημική και αντισυστημική.

Τι εννοείς ιδεολογικοπολιτική συγχώνευση;

Δεν μπορεί να εφαρμοστεί η ακραία νεοφιλελεύθερη πολιτική του μνημονίου, χωρίς να επιβληθούν δομές αυταρχικής διακυβέρνησης, οι οποίες καταργούν τη Βουλή, τους νόμους, τα κοινωνικά δικαιώματα... Κατά συνέπεια έχουμε μια ιδιότυπη συγχώνευση νεοφιλελευθερισμού και αυταρχισμού. Και αυτό αποτυπώνεται και στο λόγο των επίσημων ιδεολογικών μηχανισμών. Υπό αυτή την έννοια το σκηνικό ευνοεί τη Χρυσή Αυγή. Την εμφανίζει ως έναν αυθεντικό εκφραστή αυτού που οι άλλοι προσπαθούν να το κάνουν δια της διολισθήσεως.

Το ΚΚΕ, στις θέσεις του για το 19ο συνέδριο, προετοιμάζει τα μέλη του για το ενδεχόμενο να μην μπει στη Βουλή στις επόμενες εκλογές. Είναι υπαρκτός αυτός ο κίνδυνος;

Είναι πολύ πιθανό σενάριο. Σε συνθήκες προεκλογικής αναμέτρησης και μάλιστα στην περίπτωση που θα τεθεί το θέμα μιας κυβέρνησης της Αριστεράς, είναι προφανές ότι το ΚΚΕ θα κρατήσει ελάχιστες δυνάμεις. Για να καταφέρει να κρατήσει τις δυνάμεις του, μία λύση έχει: να δηλώσει την ιδεολογική του καθαρότητα, αλλά να επιχειρήσει ταυτόχρονα να συμμετάσχει σε ένα ευρύ κοινωνικό και πολιτικό μέτωπο. Όσο το ΚΚΕ θα πολώνεται απέναντι σε μια δυνητική κυβέρνηση της Αριστεράς, τόσο θα διαρρηγνύεται η συνοχή του.

Ο ΣΥΡΙΖΑ να διεκδικήσει την αυτοδυναμία**Δημοσκοπικά ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζεται πρώτο κόμμα. Θα μπορέσει να συγκροτήσει κυβέρνηση της Αριστεράς;**

Όπως είπαμε και προηγουμένως, η ΔΗΜΑΡ δεν συγκαταλέγεται πια στο τόξο της Αριστεράς, ενώ το ΚΚΕ θα έχει μειωμένο εκλογικό ποσοστό. Άρα ο ΣΥΡΙΖΑ μια λύση έχει: να κινηθεί στη λογική της αυτοδυναμίας. Και νομίζω ότι σε συνθήκες πραγματικής εκλογικής πόλωσης είναι πολύ πιθανό να συγκεντρώνονται εκλογικά πολλές κοινωνικές δυνάμεις. Βέβαια, αυτό προϋποθέτει ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα δράσει σε ευρύτερα κοινωνικά μέτωπα.

Αυτή η άνοδος έχει οδηγήσει στη στοχοποίηση του ΣΥΡΙΖΑ, χωρίς όμως να επηρεάζονται σημαντικά τα δημοσκοπικά ποσοστά του. Τελικά, ακόμα και η «αρνητική διαφήμιση» μπορεί να είναι ενισχυτική;

Σαφέστατα. Το γεγονός ότι όλη αυτή η ιστορία αρχίζει και παίρνει χαρακτηριστικά μονομανίας και μικρονοϊκής πολιτικής ανάλυσης, νομίζω ότι σε ένα πρώτο επίπεδο δεν του κάνει κακό. Αρκεί, βεβαίως, ο ΣΥΡΙΖΑ να μπορέσει να υπερασπιστεί τις θέσεις του. Άλλωστε, τότε το μιντιακό σύστημα έκανε μια πολιτική επιλογή και πέρασε στην κοινωνία; Κατά τη γνώμη μου ποτέ. Το αντίθετο. Άρα το να είσαι ο στόχος όλων, δεν είναι κατ' ανάγκη κακό. Αρκεί βεβαίως να κάνεις σωστά τη δουλειά σου.

Σάλτο μορτάλε για το σύστημα η απλή αναλογική

Γίνεται πολύς λόγος για την αλλαγή του εκλογικού νόμου. Ένα σενάριο είναι να μοιράζονται το μπόνους των εδρών όσοι συμμετέχουν στην κυβέρνηση. Ένα άλλο είναι η εφαρμογή της απλής αναλογικής...

Αν πάρουμε το πρώτο σενάριο, είναι σαν να λένε ότι μετράνε όσα κόμματα συμμετέχουν στην κυβέρνηση, τα υπόλοιπα εξαφανίζονται, ακόμα και αν αθροιστικά έχουν το 60%. Με ποιες πολιτικές συμμαχίες θα μπορέσει να εφαρμόσει μια τέτοια διάταξη; Οι μόνες συμμαχίες που θα μπορούσαν να υπάρξουν είναι στη γενικευμένη αναλογική. Αυτό, όμως, αν το κάνεις για να εμποδίσεις τον ΣΥΡΙΖΑ, κατά τη γνώμη μου είναι λάθος υπόθεση εργασίας. Αντιθέτως, θα δημιουργήσεις πολύ μεγάλη διασπορά ψήφων και εκπροσώπησης πολλών πολιτικών οργανισμών. Έτσι, θα δοθεί η δυνατότητα να φτιαχτεί κυβέρνηση της Αριστεράς, γιατί η πλειοψηφία των μικρών πολιτικών σχηματισμών είναι αριστερόστροφη και αντιμνημονιακή. Επιπλέον, μια τέτοια πολυδιάσπαση θα λειτουργούσε σε βάρος των συστημικών κομμάτων, τα οποία θα εξαφανίζονταν από τον πολιτικό χάρτη. Είναι ένα σάλτο μορτάλε για το σύστημα ένα σύστημα απλής, ανόθευτης αναλογικής.